

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної

роботи і міжнародної діяльності

Карпатського національного

університету імені Василя Стефаника

кандидат хімічних наук, доцент

Лілія ТУРОВСЬКА

“05” березня 2026 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 10 від 4 березня 2026 р. фахового семінару структурного підрозділу факультету історії, політології і міжнародних відносин Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

ПРИСУТНІ (у змішаному режимі):

з кафедри всесвітньої історії:

- Жерноклеєв Олег Станіславович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії – голова разової ради;
- Волощук Мирослав Михайлович – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії – голова семінару, гарант даної ОНП;
- Щербін Лілія Василівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії – секретар семінару;
- Борчук Степан Миколайович – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії – член семінару;
- Бурачок Лілія Василівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії – член семінару;
- Марущенко Олександр Володимирович – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії – член семінару;
- Довган Юрій Любомирович – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії – член семінару;

– Кардаш Остап Назарович – доктор філософії з історії та археології, асистент кафедри всесвітньої історії – член семінару;

з кафедри історії України і методики викладання історії:

– Єгрешій Олег Ігорович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії – науковий керівник;

– Королько Андрій Зіновійович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії – рецензент;

– Пилипів Ігор Васильович – доктор історичних наук, професор кафедри історії України і методики викладання історії – рецензент (у режимі онлайн);

– Райківський Ігор Ярославович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України і методики викладання історії – член семінару;

– Галицька-Дідух Тамара В'ячеславівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії – член семінару;

– Дрогомирецька Людмила Романівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії – член семінару;

– Кобута Степан Йосифович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії – член семінару;

– Міщук Андрій Іванович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри історії України і методики викладання історії – член семінару;

– Паска Богдан Валерійович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії – член семінару;

– Савчук Богдан Романович – кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України і методики викладання історії – член семінару;

– Аспірант Гресько Андрій Михайлович.

З присутніх – 5 докторів наук та 12 кандидатів наук, 1 доктор філософії – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на фаховому семінарі – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Волощук М. М.

СЛУХАЛИ:

1. Результати дисертаційної роботи Греська Андрія Михайловича, денної бюджетної форми на тему «Греко-католицьке духовенство Галицької митрополії в період Першої світової війни (1914–1918 рр.)», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 Історія та археологія.

Тему дисертаційної роботи «Греко-католицьке духовенство Галицької митрополії в період Першої світової війни (1914–1918 рр.)» затверджено на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 8 від “27” вересня 2022 р.).

Науковим керівником затверджений кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Єгрешій Олег Ігорович.

2. Виступ аспіранта Греська Андрія Михайловича:

Доброго дня, шановні науковці. Сьогодні презентую Вам свою дисертацію на тему «Греко-католицьке духовенство Галицької митрополії в період Першої світової війни (1914–1918 рр.)».

Актуальність. На початку ХХ століття представники духовенства Галицької митрополії ГКЦ були впливовими учасниками українських організацій в Австро-Угорщині, а основна частка української інтелігенції краю походила з середовища греко-католицького кліру. Напередодні 1914 р. в священницькому середовищі митрополії українська ідентичність переважила конкуруючу їй «русинську» течію суспільно-політичної думки. Еволюційний світоглядний поступ духовенства до певної міри був порушений початком Великої війни. Враховуючи стратегічно важливе значення регіону у час військового протистояння та високий авторитет ГКЦ у галицько-українському суспільстві духовенство неминуче потрапляло до сфер впливу Австро-

Угорської та Російської імперій. Цей фактор викликав двосторонні репресії, кадрові та матеріальні втрати серед кліру Галицької митрополії.

Аналогічно Російській Федерації у 2014 р. щодо мешканців Донбасу обидві воюючі сторони впродовж Першої світової війни спробували використати конкуренцію двох течій суспільно-політичної думки у середовищі духовенства з метою реалізації власних амбіцій на території Галичини. Пропонованого питання фрагментарно торкалися українські дослідники Першої світової війни у контексті своїх наукових зацікавлень. Натомість цілісного дослідження діяльності священнослужителів Галицької митрополії ГКЦ в період Першої світової війни досі не проведено.

Отже, **об'єктом** дослідження є греко-католицьке духовенство Галицької митрополії в період Першої світової війни (1914–1918 рр.).

Предметом дисертації виступає політика австро-угорського та російського урядів щодо греко-католицького духовництва в період Першої світової війни, релігійна та громадсько-культурна діяльність, приватне життя верховних ієрархів та рядових священників ГКЦ протягом 1914–1918 рр.

Наукова новизна. У нашій дисертації ми вперше комплексно розглянули особливості розвитку Галицької митрополії ГКЦ в контексті подій Першої світової війни та проаналізували маловідомі подробиці діяльності генеральних вікаріїв Галицької митрополії – оо. Андрія Білецького, Кароля Волошинського, Єремії Ломницького та Іоана Литвиновича. Ми уточнили обставини здобуття митрополитом А. Шептицьким свободи внаслідок обміну полоненими влітку 1917 р., та ряд відомостей про представників греко-католицького духовенства, які стали жертвами репресій, вирушили в еміграцію чи упокоїлися в Австро-Угорщині і Росії в означений час. Отримали поступ студії політики Австро-Угорщини та Російської імперії щодо греко-католицького духовенства та історична біографістика греко-католицьких діячів Галицької митрополії ГКЦ у 1914–1918 рр.

Джерельна база. З метою написання дисертації ми використали неопубліковані матеріали фондів 11 архівних установ. Також нами застосовано

збірники опублікованих документів, пастирські послання греко-католицьких владик, матеріали преси означеної доби, мемуарну спадщину діячів означеного періоду. Окрім цього використано напрацювання вітчизняних істориків, зокрема О. Шевченко, У. Уської, Ю. Плекана, Р. Лехнюка, Н. Колб та ін.; та іноземних науковців: З. Ненашевої, А. Щупака, А. Вотсона, А. Крохмаль, та ін.

Основні висновки. Обидві сторони воєнного протистояння – Австро-Угорщина, і Російська імперія негативно поставилися до духовенства Галицької митрополії. З самого початку війни вони провели чистки духовенства, у яких вбачали загрозу власній адміністрації. З набуттям війною характеру затяжної ці держави дещо лібералізували політику при цьому не визнаючи права українців на національну окремішність. Масштаби репресій здійснених Австро-Угорщиною в рази перевищили російські. Так само російська адміністрація неодноразово порушувала задекларований принцип віротерпимості. Цими діями обидві держави підірвали лояльність до себе греко-католицького духовенства митрополії і утвердили у них ідею створення незалежної української держави.

Внаслідок бойових дій 1914 – 1917 рр. всі три структурні підрозділи Галицької митрополії тимчасово втратили владик. Керівництво над ними перейняли генеральні вікарії, які адаптували діяльність духовенства до воєнних умов і розпочали відновлення митрополії від наслідків воєнної розрухи. Митрополит Андрей Шептицький пережив трирічне російське інтернування і здобув волю внаслідок обміну в'язнями. Внаслідок облоги Перемишля помер владика Костянтин Чехович, а престол залишався вакантним до інтронізації Йосафата Коциловського. Станиславівський єпископ Григорій Хомишин пережив дві вимушені еміграції в умовах яких наважився на літургійні експерименти. У підсумку, тільки з другої половини 1917 р. всі три ієрархи синхронізували зусилля та продовжили курс своїх вікаріїв щодо реставрації митрополії і пройшли еволюцію поглядів від автономізму до незалежницьких.

Перша світова війна мала деструктивний вплив на Галицьку митрополію ГКЦ. Репресії (особливо австро-угорські), еміграція, смертність, мобілізація та

інші чинники завдали суттєвих втрат кадрам духовенства. Завдяки відновленню контролю Австро-Угорщини над більшою частиною митрополії духовництво змогло відновити освітню підготовку кадрів у всіх духовних закладах, а також налагодити обряд хіротонії, однак до кінця війни компенсувати всі втрати духовництву не вдалося. Попри певну затримку у перші роки війни свою діяльність відновили всі чернечі згромадження. Впродовж війни більшість представників керівництва русофілів втратили авторитет. Цей вакуум використали національно-свідомі священники, які включилися у процес становлення ЗУНР та створення благодійних, опікунських та волонтерських організацій. Попри обмеження воєнного часу греко-католицьке духовенство зберегло, і дещо примножило авторитет виконуючи обов'язки пасторів, посередників, психологів, педагогів, капеланів та інтелігентів.

Зміни внесені у дисертацію на основі попередніх зауважень виголошених на засіданні кафедри від 29 січня 2026 р.:

1. Проведено додаткову наукову і технічну редакцію всієї роботи.
2. Скорочено обсяг основної частини дисертації з 419 000 до 334 000 знаків з пробілами.
3. Змістовно і технічно посилено вступ, україномовну і англomовну анотації.
4. Оформлено новий додаток з відомостями про результати апробації дисертації: основні публікації та виступи на конференціях.
5. Скорочено кількість ключових слів з 17 до 15.
6. Додатки доведено до читабельного вигляду – шрифт з 10-м кеглем та 1,5 інтервалу між рядками.
7. Прибрано зайві знаки та додано пробіли між назвами розділів та підрозділів.

Дякую за увагу! Прошу Ваших запитань.

3. Запитання до аспіранта по темі дисертації ставили:

1. Доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії **Жерноклеєв О. С.**

Де знаходиться ключовий масив джерел, який стосується Вашої теми і, зокрема, який Вами використаний для джерельної бази дисертації?

Відповідь. Дякую за запитання. Основний масив інформації, який стосується греко-католицького духовенства Галицької митрополії періоду Першої світової війни зберігається переважно в архівних установах м. Львів – ЦДАЛІ України та Державному архіві Львівської області. Переш за все мова про Центральний державний історичний архів України у Львові, зокрема фонди 408 (митрополичого ординаріату), 684 (протоігуменату ЧСВВ), 527 (генерального вікаріату для греко-католиків у Відні) і особовий фонд Андрея Шептицького (Ф. 358). Також інформаційно наповненими є фонди 350 (дирекції поліції у Львові) та 907 (канцелярії Львівського губернатора) у Державному архіві Львівської області. Також вціліли фонди єпархіальних консисторій Станиславівської єпархії у Державному архіві Івано-Франківської області та Перемишльської єпархії у Archiwum Państwowe w Przemyślu.

2. Доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії **Жерноклеєв О. С.**

Якою мовою оформлені першоджерела якими Ви послуговувалися при написанні дисертації? Чи було у вжитку в той час так зване «язичіє»?

Відповідь: Дякую за запитання. Документи оформлені польською, українською та німецькою мовами. В окупованій Росією територіях використовували російську мову в діловодстві. Українською мовою вели внутрішню церковну документацію. Для спілкування з австро-угорською адміністрацією використовували німецьку і польську мови. На Буковині для переписки з адміністрацією подекуди використовували румунську мову. «Язичіє» в середовищі вищих церковних інстанцій вже не послуговувались. Там домінуючою вже була українська мова. Але «язичіє» ще трапляється у вжитку представників русофільських організацій, діловодстві окремих парафій та особистій переписці деяких священників.

3. Кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії **Довган Ю. Л.**

Скажіть, будь ласка, скільки всього греко-католицьких священників було репресовано російською владою в роки Першої світової війни?

Відповідь: Дякую за запитання. Вдалося попрацювати з певним масивом матеріалів, який зберігається у ЦДІАК України, ЦДІАЛ України та Державному архіві Львівської області... На основі цих матеріалів нами встановлено, що російською адміністрацією було вивезено до Росії сімдесят одного священника Греко-Католицької Церкви. Основний акцент вони робили на високопосадовцях, зокрема митрополитові Андрею Шептицькому, станиславівському вікарію Єремії Ломницькому та деяких представниках ЧСВВ. Отже, 71 один священник вищої інстанції, близько 15 представників ЧСВВ різних рангів і 10 богословів.

4. Кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії **Королько А. З.**

Яка частка використаних архівних матеріалів Державного архіву Чернівецької області використана Вами у дисертації?

Відповідь: Дякую за запитання. Мені вдалося попрацювати в читальному залі Державного архіву Чернівецької області. Там є окремий фонд губернського управління Чернівецької губернії (283-й). Чудово репрезентує російську окупаційну адміністрацію. Туди централізовано відправляли матеріали щодо греко-католицьких парафій Чернівецької губернії. Мені вдалося попрацювати з матеріалами щодо обліку греко-католицьких священників у парафіях губернії проведених у другій половині 1916 р., окремими розпорядженнями окупаційної адміністрації 1914–1916 рр., які стосувалися церкви... Ну і окремі заходи повітових адміністрацій. На додачу, завдяки третьому фонду Буковинського крайового управління нам вдалося дослідити окремі факти щодо релокації та діяльності австрійських органів влади Буковини в період війни.

5. Кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії **Марущенко О. В.**

Андрій Михайлович, я ознайомився з списком Вашої літератури і хочу висловити твердження рекомендаційного характеру. У Вашій роботі Ви обґрунтували використання чотиритомної енциклопедії «ЗУНР 1918–1923 рр.». Чи не вважаєте Ви за потрібне доповнити бібліографічний підрозділ згадкою про десяти томну «Енциклопедію історію України», «Енциклопедії історії Української Революції 1917–1923 рр.», збірник «Митрополит Андрей Шептицький. Дух Христа є духом демократичним: Вибрані тексти на суспільно-політичну тематику» та напрацюванням видатної історикині, дослідниці постаті митрополита Шептицького Ліліани Гентош, зокрема її монографії «Митрополит Шептицький: 1923-1939. Випробування ідеалів»? Це погляд збоку, людини, яка читала, схвально і позитивно ставиться до Вашої роботи. Якщо будете вважати за потрібне то зверніть увагу на ці видання. Вважаю що їх залучення зможе підсилити наукову цінність вашої дисертації.

Відповідь: Дякую за зауваження. Я додатково попрацюю з зазначеними Вами виданнями і за вияву значущої інформації в них додам її до матеріалів дисертації.

6. Кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії
Щербін Л. В.

Андрію Михайловичу, в контексті продовження ремарки Олександра Володимировича висловлю побажання, яке Ви самі приймете рішення чи враховувати. Вона стосується сучасної української історіографії, зокрема нашої випускниці Ірини Кучери, яка писала дослідження присвячене російській окупаційній політиці в Галичині під час Першої світової війни. Також є статті Степана Миколайовича Борчука та Петра Костючка присвячені Першій світовій війні та дисертація Ковбаси Василя Михайловича. Думаю що залучення результатів їхніх напрацювань підсилить Вашу роботу.

Відповідь: Дякую за зауваження. Я перегляну згадані Вами напрацювання і при можливості доповню мою дисертацію.

Всього аспірантові було задано 6 запитань.

4. Виступи присутніх членів семінару з оцінкою дисертації.

Доктор історичних наук, професор кафедри історії України і методики викладання історії **Пилипів І. В.**:

Доброго дня шановні друзі. Дисертаційна робота Андрія є досить цікавою. Радую, що автор старався використати всі доступні матеріали у час війни і те, що він пише роботу сам, адже є дуже багато випадків, коли люди використовують чужі матеріали. Хочу сказати, що робота все таки відповідає рівню і має бути представлена на захист. У ній хороша структура, об'ємні складені додатки.

Я вже говорив Андрію. Я прекрасно знаю, що кожен дослідник є найкращим спеціалістом своєї теми. Але, кожен з рецензентів має висловити зауваження і пропозиції з приводу кожної роботи. Це наше бачення. Він може їх враховувати, може не враховувати, але я повинен їх сказати.

По-перше, починаючи з анотації у автора є проблеми з редагуванням. Для прикладу, на сторінці четвертій є речення «Керуючись консультаціями з греко-католицьким духовенством Транслейтанії та директивами цісарського уряду єпископ проводив доволі обережну політику щодо відбудови своєї єпархії». Вважаю що це треба прибрати. Далі. Темою дисертації є греко-католицьке духовенство. Отже у змісті основний акцент повинен відповідати не митрополії, як інституції, а саме духовенству. Я б відредагував заголовок параграфу 1.1. «Історіографія теми» на «Історіографія проблеми». У змісті де є згадка про Галицьку митрополію рекомендую змінити акцент на духовенством митрополії а не церковну інституцію. Скажімо змінити на «політика щодо духовенства...».

Те саме стосується мети і предмету дослідження. У меті правильно зазначено про греко-католицьке духовенство. А чомусь предмет дослідження перескакує з духовенства у Галицьку митрополію. Те саме зустрічається у параграфі присвяченому науковій новизні. Оскільки автор досліджує духовенство це треба уточнити у предметі. У тексті дисертації все описано нормально, але у вступі акценти треба змінити. Рекомендую перефразувати вираз «Внаслідок колапсу Австро-Угорщини, як державного утворення українці дуалістичної монархії 1 листопада 1918 р. здійснили переворот адміністрації,

який надав їм підставу оголосити створення української держави.». Це виглядає, наче роботу писав іноземець. Тому речення раджу відредагувати з української точки зору.

При аналізі архівів я рекомендую уточнити яким саме чином автор отримав інформацію – безпосередньо в читальному залі чи онлайн. Автор уточнив інформацію про електронні матеріали російських архівів, але не уточнив номери фондів у архіві Перемишля та покликів на матеріали архіву ЗУНР у Римі. У аналізі історіографії все нормально. Але я вважаю що загальний поділ історіографії на 2 групи – українську та іноземну якось не в'яжеться. До прикладу, куди відносити радянську та діаспорну історіографії. Але це його справа. Далі, при аналізі радянської історіографії я не рекомендую зупинятися тільки на В. Добричеві а принаймні згадати ще 4-5 дослідників і уточнити, що їхні напрацювання не становлять історичної цінності.

Я вже говорив Андрію з приводу назви церков і він вже їх виправив. Всі назви церков повинні відповідати назвам структур і писатися з великої букви. Додам, що було б добре просто згадати у дисертації про колосальні архівні матеріали, присвячені Першій світовій війні, які зберігаються у Австрії. Мені імпонує, що автор використовує безпосередньо тогочасні дані, які сам аналізує. Якщо він це робить, я вважаю що це вже сформований дослідник.

В принципі, якщо аналізувати роботу, то робота вже є. Наші зауваження то є наші побажання. Але це молодий дослідник, який має своє бачення дослідження. Звичайно, він може врахувати ці зауваження, може проігнорувати. Вважаю, що від врахування цього зауваження робота б виграла. Я вважаю, що робота в принципі готова і з врахуванням висловлених зауважень може бути представлена до захисту.

Кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії **Королько А. З.:**

Доброго дня, шановні колеги. Дисертаційна робота Андрія Михайловича набуває особливої актуальності в умовах повномасштабного російського вторгнення. Ми вже аналізували дисертацію на засіданнях випускової кафедри. Це власне бачення та результати роботи аспіранта під керівництвом його

наукового керівника, Єгрешія Олега Ігоровича. Ми всі знаємо, що Олег Ігорович не один десяток років працює на кафедрі Історії України і методики викладання історії та веде напрямок дослідження церковно-релігійних питань історії України. Це його перший аспірант рівня доктора філософії. Сподіваюся що в подальшому ця робота матиме продовження в якості монографії.

Скажу те, що було враховано, і що не було. Я Андрію Михайловичу навіть посторінково надсилав свої правки. Нами було вирішено ряд недоліків. Вже говорили раніше, що автор використав величезний архівний і джерельний пласт, за що треба виголосити подяку. Що було враховано. На попередньому засіданні я наголошував на зavelикому обсязі основної частини роботи. Її вдалося скоротити. Роботу дійсно було скорочено з 224 до 180 сторінок. Я неодноразово наголошував на необхідності відредагувати стилістику викладу матеріалу та технічно-літературній редакції роботи. Мені видається, що за місяць ця робота була проведена. В тому числі знято ряд слів паразитів, зокрема «доробки», «на додаток», «на додачу». Це було здійснено.

Я наголошував на лаконічному і чіткому викладу матеріалу. До цієї справи Андрій Михайлович підійшов більш обережно. Також було внесено зміни у групування джерел на основі попередніх зауважень. Щодо історіографії Андрій також намагався виправити ситуацію. Я казав, що не варто робити з історіографії проблеми набір прізвищ. Список використаних джерел становить понад 1100 позицій. Не у кожній докторській є таке.

Я не знаю, як правильно вивести на правильний знаменник цю роботу. Вже була одна схожа дисертація авторства Руслана Делятинського. Вони схожі своєю інформаційною насиченістю і тут виникає питання компактності. Дійсно при виданні монографії автор зможе розігнатися. Але в дисертації ця компактність має бути дотримана.

Доповнюючи Ігоря Васильовича наполягаю, що робота змістовна. Має багатющий джерельний матеріал. Наголос треба ставити на цінні додатки. При чому виявилось що через них загальний обсяг збільшився до 600 сторінок. Вона дає ілюстрацію розуміння аспірантом проблеми. Він виклав чимало того, що

раніше не було опубліковано. І ці матеріали особливо цінними будуть не тільки у випадку захисту дисертації, а й публікації монографії на її основі.

Дякую за увагу.

5. Виступ наукового керівника, кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України і методики викладання історії Єгрешій О. І.:

Добрий день, шановні колеги. Приємно мені, що Андрій Михайлович виходить на захист. Дякуємо рецензентами, і Андрію Зіновійовичу, і Ігорю Пилипіву. Ми вже співпрацювали. Ще у січні вони скрупульозно підійшли до вичитки роботи попри свою зайнятість. Разом з Андрієм із лютого ми намагалися максимально врахувати попередні зауваження. Фактично, ми переробили роботу. Завдяки цьому робота виросла.

Андрій провів пошукову роботу. Він любить історію і продовжував вчитися. За ці два місяці він вже чимало виправив. У роботі змінилися вступ, анотація і висновки. Є певні питання щодо притаманного автору стилю викладу матеріалу. Щодо оформлення змісту ми намагалися уникнути тавтології і повторення, тому чергували згадки про духовенство та митрополію. Щодо Л. Гентош ми теж мали дискусію і справді, вважаємо що її фундаментальна монографія має право бути згаданою у роботі навіть попри те, що вона виходить за межі роботи.

В цілому, Андрій Михайлович дуже дотошний, скрупульозний і провів велику роботу. Поки що цілісної дисертаційної роботи присвяченої греко-католицькому духовенству в період Першої світової війни не проведено українськими дослідниками. Більшість з них зосереджувалися на міжвоєнному періоді, зокрема Ігор Васильович. У центрі уваги опинялися персоналії – Шептицький, Хомишин, Коциловський ... Але цілісний період Першої світової війни переважно залишався поза увагою. До честі Андрія, що він провів велику роботу в архівах. Є тези про узагальнюючі праці, які варто було б врахувати, але база даних і так дуже велика.

Андрій надзвичайно виріс науково. Відбулася його наукова еволюція. Взяти його наукове мовлення – у нього є свій стиль. Так, науково він дещо хромає, але він бачить питання. Він ставить питання, може їх вирішувати і

дискутувати щодо деталей та обстоювати свою думку. Як науковий керівник я вважаю, що робота виросла, і він разом з нею. Але ми будемо далі еволюціонувати та врахуємо зауваження рецензентів та колег.

Дякую за увагу.

Під час обговорення позитивну оцінку дисертаційній роботі Греська А. висловили: доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Жерноклеєв О. С.; доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Волощук М. М.; кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Щербін Л. В.; доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Борчук С. М.; кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Бурачок Л. В.; кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Марущенко О. В.; кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Довган Ю. Л.; доктор філософії з історії та археології, асистент кафедри всесвітньої історії Кардаш О. Н.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Єгрешій О. І.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Королько А. З.; доктор історичних наук, професор кафедри історії України і методики викладання історії Пилипів І. В.; доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України і методики викладання історії Райківський І. В.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Галицька-Дідух Т. В.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Дрогомирецька Л. Р.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Кобута С. Й.; кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Міщук А. І.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Паска Б. В.; кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України і методики викладання історії Савчук Б. Р.;

Доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії
Волощук М. М.:

Я ознайомився з роботою Андрія Михайловича впродовж останнього місяця. Було враховано чимало зауважень. Хочу відзначити, що із тих трьох робіт, які вже пройшли кафедральне обговорення це найкраща. Тим не менш ми маємо достатньо жваві дискусії щодо моментів, які ще потребують покращення. Звідси забігаючи наперед я голосую «за», щоб здобувач успішно завершив та захистив цю роботу. Звертаюся до всіх присутніх тут. У Вас є ще аспіранти. Моє прохання – не доводити аспіранта в процесі виконання ним тексту до такого етапу, коли стоїть питання, чи він буде рекомендований, або буде змушений йти в академічну відпустку. Я буду читати кожну роботу в силу того, що несу відповідальність за їх якість.

Тому моє прохання наступне. Якщо є здобувачі – то обговорюйте їхні дисертації завчасно або по розділах. Я готовий взяти участь в обговоренні. Таким чином при фіналізації роботи тексти виглядатимуть краще і не спричинятимуть надмірне навантаження великими обсягами. М'яко кажучи, великі тексти вчитувати не просто. Якщо всі висловилися і ми можемо підбивати підсумки я ставлю на порядок денний голосування стосовно рекомендації до захисту дисертаційної роботи Андрія Михайловича Греська на тему «Греко-католицьке духовенство Галицької митрополії в період Першої світової війни (1914–1918 рр.)».

6. В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь: доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Жерноклеєв О. С.; доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Волощук М. М.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Королько А. З.; доктор історичних наук, професор кафедри історії України і методики викладання історії Пилипів І. В.; кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Єгрешій О. І.

Заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Греська Андрія Михайловича та обговоривши її на фаховому семінарі структурного підрозділу факультету історії, політології і міжнародних відносин Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, прийнято наступні висновки щодо дисертації: рекомендувати для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за умови врахування аспірантом зауважень висловлених на семінарі.

7. Дисертація Греська А. М. пройшла перевірку на виявлення порушення академічної доброчесності.

УХВАЛИЛИ:

ПРИЙНЯТИ такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Висновок

наукового фахового семінару структурного підрозділу факультету історії, політології і міжнародних відносин Карпатського національного університету імені Василя Стефаника про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Греко-католицьке духовенство Галицької митрополії ГКЦ в умовах Першої світової війни (1914–1918 рр.) здобувача ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія (галузь знань 03 Гуманітарні науки) Греська Андрія Михайловича

1. Актуальність теми. Греко-католицьке духовенство завжди було важливим актором суспільно-політичних відносин Галичини. На початку ХХ століття священники Галицької митрополії ГКЦ були впливовими учасниками більшості українських організацій в Австро-Угорщині, а лєвова частка української інтелігенції походила зі священничих родин. Напередодні 1914 р. в середовищі духовенства митрополії відбулася кристалізація української ідентичності, яка поступово переважала конкуруючу їй «русинську» течію

суспільно-політичної думки. Еволюційний світоглядний поступ духовенства до певної міри був порушений початком Великої війни. Враховуючи стратегічно важливе значення регіону у час військового протистояння та високий авторитет ГКЦ у галицько-українському суспільстві духовенство неминуче потрапляло до сфер впливу, ставало засобом геополітичних та геоконфесійних інтересів Австро-Угорської та Російської імперій. Цей фактор викликав двосторонні репресії, кадрові та матеріальні втрати серед кліру Галицької митрополії.

Тривання російсько-української війни на сучасному етапі, ширення новітніх російських наративів, що як правило мають виразний антиукраїнський характер в особливий спосіб спричиняються до історичних екстраполяцій. Аналогічно Російській Федерації у 2014 р. щодо мешканців Донбасу обидві воюючі сторони впродовж Першої світової війни пробували використати конкуренцію двох течій суспільно-політичної думки у середовищі духовенства з метою реалізації власних амбіцій на території Галичини. Пропонованого питання фрагментарно торкалися українські дослідники Першої світової війни у контексті своїх наукових зацікавлень. Натомість цілісного дослідження діяльності священнослужителів Галицької митрополії ГКЦ в період Першої світової війни досі не проведено.

2. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Запропонована дисертація виконана в рамках загальнонаукових тем: «Історія Галичини нового і новітнього часу, історичне краєзнавство, методика викладання історії» (ДРН 0122U000223) і «Реабілітована пам'ять: сторінки історії УГКЦ в особах» (ДРН 0123U103003) кафедри історії України і методики викладання історії.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Дисертація є авторською роботою, що виконана здобувачем на основі його індивідуальних досліджень. Викладені у ній ідеї, наукові положення, висновки сформульовані та належать особисто автору.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає у можливості застосування висновків та матеріалів роботи у дослідницькій діяльності (вивчення питань історії України, україноцентричного аспекту історії церкви, краєзнавчої діяльності, підготовці конференцій, наукових

праць); педагогічній роботі (формування навчальних матеріалів, підготовки лекційних і семінарських занять з історії України та історії Церкви); ознакування місць пов'язаних з життєдіяльністю видатних греко-католицьких діячів митрополії; створення статистики та біографій жертв репресій та вимушеної еміграції періоду Великої війни; організації паломництв та туристичних маршрутів у місця пам'яті пов'язаних з подіями Першої світової війни та історії Галицької митрополії ГКЦ.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації полягає в тому, що в роботі *вперше*:

- комплексно розглянуто особливості розвитку Галицької митрополії ГКЦ в контексті військового протистояння Австро-Угорської та Російської імперій;
- проаналізовано маловідомі відомості про діяльність вікаріїв Галицької митрополії ГКЦ: оо. Андрія Білецького, Кароля Волошинського, Єремію Ломницького, Іоана Литвиновича та інших діячів.

Уточнено:

- обставини звільнення з інтернування внаслідок обміну полоненими митрополита Галицького Андрея Шептицького в 1917 р. та його повернення в Австро-Угорщину;
- відомості про греко-католицьких священників, які стали жертвами репресій з боку Австро-Угорщини та Росії;
- дані про священнослужителів, які стали біженцями в Австро-Угорщині та Росії;
- облікову інформацію щодо священнослужителів, які упокоїлися чи пройшли обряд хіротонії в ході Першої світової війни.

Отримали подальший розвиток:

- Дослідження стосовно політики Російської та Австро-Угорської імперій щодо українців назагал та греко-католицького духовенства зокрема;
- Питання вивчення біографій українських греко-католицьких церковних владик та провідних церковних діячів означеної епохи.

6. Використання (апробація) результатів роботи. Апробація основних та окремих положень дисертаційного була здійснена під час презентації і

виступів на щорічних звітно-наукових конференціях викладачів, докторантів, аспірантів, та студентів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника за 2022–2024 рр. Результати авторських напрацювань були оприлюднені під час виступів на конференціях: Науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні дослідження в галузі гуманітарних і природничих наук» (м. Запоріжжя, 24-25 лютого 2023 р.); Всеукраїнської науково-практичної конференції «Історико-краєзнавча діяльність у закладах вищої освіти в умовах Нової Української Школи» (м. Івано-Франківськ, 18 травня 2023 р.); Міжнародної науково-практичної конференції, приуроченої 110-й річниці початку Першої світової війни «Велика війна в історії людства» (м. Тернопіль, 16–17 жовтня 2024 р.); Міжнародної наукової конференції, присвячена 110-й річниці початку Великої війни 1914–1918 рр., «На перетині епох. Перша світова війна: феноменологія, геополітичні та гуманітарні наслідки, історична пам'ять» (Чернівці, 27–28 вересня 2024 р.); XI Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні дослідження суспільних наук» (м. Умань, 28 березня 2025 р.); 1st International Scientific and Practical Internet Conference «*Reimagining the Future: Collaborative Solutions for Global Problems*» (Дніпро, 9–10 жовтня 2025 р.); 17th International Scientific and Practical Internet Conference «*Modern Movement of Science*» (Дніпро, 16–17 жовтня 2025 р.). Окрім цього частина результатів роботи була опублікована у збірнику матеріалів всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Захист дисертації доктора філософії: покрокова інструкція» (5 травня – 15 червня 2025 р.).

7. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Дисертаційна робота виконана на кафедрі історії України і методики викладання історії, науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Єгрешій Олег Ігорович.

Робота є результатом самостійних досліджень Греська Андрія Михайловича.

8. Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 16 наукових робіт, у тому числі:

- 5 статей у фахових виданнях України категорії Б;
- 11 опублікованих праць апробаційного характеру;

Статті у наукових фахових виданнях України категорії Б:

1. Гресько А. Арешти греко-католицького духовенства в Австро-Угорщині на початку Першої світової війни. *З історії західноукраїнських земель*, 2024. Вип. 20. С. 47–61.

DOI: <https://doi.org/10.33402/zuz.2024-20-47-61>

URL: <https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/materials/zahidno-ukr-zemli/?id=1179>

2. Гресько А. Громадська та релігійна діяльність греко-католицького духовенства в Чернівецькій губернії (1914–1917 рр.). *Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис «Галичина»*, 2023. № 36. С. 211–222.

DOI: <https://doi.org/10.15330/gal.36.211-222>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/istgal/article/view/7333>

3. Гресько А. Діяльність вікарія Андрія Білецького у Львівській архієпархії Греко-Католицької Церкви в 1914–1917 рр. *Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис «Галичина»*, 2025. Том 38. С. 139–154.

DOI: <https://doi.org/10.15330/gal.38.139-154>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/istgal/article/view/9942/9615>

4. Гресько А. Звільнення митрополита Андрея Шептицького з російського полону в 1917 р. *Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис «Галичина»*, 2024. № 37. С. 100–113.

DOI: <https://doi.org/10.15330/gal.37.100-113>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/istgal/article/view/8641>

5. Гресько А. Політика адміністрації Галицько-Буковинського генерал-губернаторства щодо греко-католицького духовенства (1914–1915 рр.). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Історія*, 2024. № 59, С. 33–40.

DOI: <https://doi.org/10.31861/hj2024.59.33-40>

URL: <https://www.hj.chnu.edu.ua/hj/article/view/289/289>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Гресько А. Арешт фронтового капелана Івана Фединського російською окупаційною адміністрацією весною 1915 р. *Reimagining the Future: Collaborative Solutions for Global Problems: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Internet Conference, October 9-10, 2025*. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, С. 84, 85.

URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2025/10/Conference-Proceedings-October-9-10-2025.pdf>

7. Гресько А. Арешти греко-католицького духовенства в Австро-Угорщині та Російській імперії 1914–1915 рр.: порівняльна характеристика. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2023 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 1–5 квітня 2024 р., м. Івано-Франківськ*. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. С. 56–58.

URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/zbirnyk-tez-vykladachiv_241018_113741.pdf#page=56

8. Гресько А. Греко-католицька семінарія у Кромержижі (1915 р.). *Захист дисертації доктора філософії: покрокова інструкція: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 5 травня – 15 червня 2025 року*. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 18–20.

9. Гресько А. Діяльність генерального вікарія, о. Андрія Білецького в умовах російської окупації Львова (вересень 1914 р. – червень 1915 р.) // *Велика війна в історії людства* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, приуроченої 110-й річниці початку Першої світової війни (м. Тернопіль, 16–17 жовтня 2024 р.). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 182–185.

URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/34829>

10. Гресько А. Діяльність Григорія Хомишина на першому етапі Великої війни (серпень 1914 р. – серпень 1915 р.). *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2024 рік Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, 24 – 28*

березня 2025 р. м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ, 2025. С. 57–59.

11. Гресько А. Контакти Андрея Шептицького та Дмитра Вітовського під час Першої світової війни (1914–1918 рр.). *На перетині епох. Перша світова війна: феноменологія, геополітичні та гуманітарні наслідки, історична пам'ять*. Міжнародна наукова конференція, присвячена 110-й річниці початку Великої війни 1914-1918 рр., (Чернівці, 27-28 вересня 2024 р.) Матеріали і тези доповідей / Наук. ред. О. В. Добржанський. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2024. С. 53–55.

URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&Image_file_name=book/0018212.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=0

12. Гресько А. Матеріали з історії освітньої та опікунської діяльності УГКЦ в межах Чернівецької губернії (1916–1917 рр.) у фондах Державного архіву Івано-Франківської області. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*, 3–7 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 124–126.

URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/08/2023-tezy-vyk-1.pdf#page=124>

13. Гресько А. Матеріали з історії УГКЦ в межах Чернівецької губернії (1916–1917 рр.) у фондах Державного архіву Івано-Франківської області: джерелознавчий аналіз. *Теоретичні та практичні дослідження в галузі гуманітарних і природничих наук*. Матеріали науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 лютого 2023 р.). – Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2023. С. 43–47.

URL: <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/view/25/490/1026-1>

14. Гресько А. Переговори протоігумена ЧСВВ Платоніда Філяса з представниками греко-католицького духовенства на Закарпатті з метою евакуації братії ЧСВВ з Королівства Галичини і Володимирії в 1914 р. *Modern Movement of Science: Proceedings of the 17th International Scientific and Practical*

Internet Conference, October 16-17, 2025. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, С. 85, 86.

URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2025/10/Conference-Proceedings-October-16-17-2025.pdf>

15. Гресько А. Роль греко-католицького духовенства у політиці австро-угорського уряду стосовно військових поховань (на матеріалах офіційних вісників Галицької митрополії ГКЦ (1914–1918 рр.). *Актуальні дослідження суспільних наук*: матеріали XI Всеукр. наук. конф. (м. Умань, 28 бер. 2025 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького [та ін.] ; [голов. ред. А. Л. Бержанір; редкол: Я. М. Балановський, В. І. Пархета]. Умань: Візарі, 2025. С. 184–188.

URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2025-04/Матеріали%20конф.%20-%20ЗБІРНИК%20-%202025.pdf>

Праці, які додатково відображають результати дослідження

16. Гресько А. Можливості організації навчання та допомоги дітям у воєнних умовах (на прикладі діяльності священнослужителів у західних повітах Чернівецької губернії). *ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ*. Збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, (м. Івано-Франківськ, 18 травня 2023 р.) / За наук. ред. М. Ю Косила і А. З. Королька. Івано-Франківськ: Симфонія Форте, 2023. С. 92–96.

URL: <https://kiu.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/56/2023/12/materialy-zbirnyka-konferentsii-istoryko-kraieznavcha-diialnist-u-zakladakh-osvity-v-umovakh-nush.-m.-ivano-frankivsk.-18.05.2023-r.-maket.pdf>

1. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати.

Отримані висновки і матеріали дисертації можуть бути використані у дослідницькій діяльності (вивчення питань історії України, україноцентричного

аспекту історії церкви, краєзнавчої діяльності, підготовці конференцій, наукових праць); педагогічній роботі (формування навчальних матеріалів, підготовки лекційних і семінарських занять з історії України та історії Церкви).

Для прикладу, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника матеріали дисертації можна використати під час розробки питань лекцій і семінарських занять із навчальних дисциплін ОНП доктор філософії спеціальності 032 «Історія та археологія»: «Україна й українці в геополітичних концепціях ХХ – початку ХХІ ст.»; «Становлення української нації і націоналізму», «Побут галицької інтелігенції (ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.)»; «Історія Галичини (ХІХ – перша половина ХХ ст.)»; «Етнополітичні та етноконфесійні процеси в Австро-Угорщині (1867 – 1918 рр.)».

Так само дисциплін ОР. магістра спеціальності 032 («Історія та археологія»: «Актуальні проблеми формування модерної української нації», «Україна в зарубіжних політичних доктринах і стратегіях ХХ – ХХІ ст.»; «Проблеми імперій в новітні часи», «Центрально-Східна Європа у світових війнах», «Боротьба за національну державність і соборність України (1914 – 1923)», «Українсько-російські пол. відн. в істор. концепт. кінця ХVІІ – ХХІ ст.» та ін.); ОР. магістра спеціальності 014.03 (Середня освіта (Історія та громадянська освіта)) («Сучасні концепції історії України», «Регіонознавство в шкільній історичній освіті»). Здобуті матеріали можна застосувати при розробці конспектів, гурткової роботи у шкільній програмі десятого класу при вивченні історії України періоду Першої світової війни.

2. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані.

Дисертаційні матеріали становлять цінність для органів міського самоврядування та греко-католицьких церковних інстанцій, які є спадкоємцями Галицької митрополії ГКЦ, зокрема Львів (центр Львівської архієпархії), Тернопіль (центр Тернопільсько-Зборівської архієпархії), Івано-Франківськ (центр Івано-Франківської архієпархії), Коломия (центр Коломийської архієпархії), Чернівці (центр Чернівецької єпархії), Дрогобич (Центр

Самбірсько-Дрогобицької єпархії), Стрий (центр Стрийської єпархії), Жовква (центр Сокальсько-Жовківської єпархії), Чортків (центр Буцацької єпархії), Луцьк (центр Луцької єпархії) та ін. Матеріали дисертації можуть бути використані згаданими інстанціями для ознакування місць пов'язаних з життєдіяльністю видатних греко-католицьких діячів Галицької митрополії ГКЦ. Систематизовані у додатках відомості про постаті священників, які зазнали репресій і вимушеної еміграції в Австро-Угорщині чи Російській імперії можуть бути використані науковими інституціями (як Український інститут національної пам'яті), заповідниками (як Національний заповідник «Давній Галич»), музеями (як Львівський музей історії релігії) для укладення статистики греко-католицького кліру періоду 1914 – 1918 рр., оформлення біографій, мартирологів, експозицій, тощо. Турфірми та церковні інституції можуть використовувати матеріали дисертації для організації паломництв та екскурсій у місця пам'яті пов'язаних з подіями Першої світової війни та історії Галицької митрополії ГКЦ

3. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

ВВАЖАТИ:

1. Що дисертаційна робота Греська А. М. на тему «Греко-католицьке духовенство Галицької митрополії в період Першої світової війни (1914–1918 рр.)» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання висвітлення діяльності українського духовенства Галицької митрополії ГКЦ, вносить значний вклад в розуміння розвитку конфесійних відносин на українських землях під контролем Австро-Угорщини в період Першої світової війни, міжнаціональних відносин в Галичині і Буковині впродовж Великої війни, що має важливе значення для галузі знань 03 Гуманітарні науки.

2. За темою дисертації опубліковано 16 наукових публікацій, де повністю відображені основні результати дисертації, з них 5 статті у фахових виданнях України категорії Б.

3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, Постанові Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу «Греко-католицьке духовенство Галицької митрополії в період Першої світової війни (1914–1918 рр.)», подану Греськом Андрієм Михайловичем на здобуття ступеня доктора філософії. Рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Розглянувши заяви і документи голови СВР, рецензентів і опонентів та встановивши, що подані документи відповідають вимогам до членів спеціалізованої вченої ради згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Пропонувати вченій раді Університету призначити наступний склад разової ради:

Головою ради:

1. Жерноклеєва Олега Станіславовича, доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри всесвітньої історії Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

1.1. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Вплив Першої світової війни на кадровий склад греко-католицького духовенства Коломийського деканату (1914–1918). *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал*, 2025. № 12 (42). С. 762–775.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-12\(42\)-762-775](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-12(42)-762-775)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/33472/33439>

Ключові слова: Греко-Католицька Церква, Перша світова війна, Російська імперія, Австро-Угорщина, Коломийський деканат ГКЦ, парафіяльне духовенство, репресії, Покуття.

1.2. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Насадження російського православного кліру на канонічній території Станиславівської єпархії Галицької митрополії ГКЦ упродовж Першої світової війни (1914–1918 рр.). *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)*: журнал, 2025. № 11 (41). С. 560–575.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11\(41\)-560-575](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11(41)-560-575)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/31761>

Ключові слова: Російська православна церква, Греко-Католицька Церква, Станиславівська єпархія, Перша світова війна, Російська імперія.

1.3. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Ставлення греко-католицького духовенства щодо рішень Брест-Литовського договору. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*, 2025. № 11. С. 3621–3637.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11\(41\)-3621-3637](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11(41)-3621-3637)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/33096>

Ключові слова: Греко-Католицька Церква, Українська Народна Республіка, Австро-Угорщина, Перша світова війна, Брест-Литовський мирний договір, Андрей Шептицький.

Рецензентами:

2. Королька Андрія Зіновійовича, кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України і методики викладання історії Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

2.1. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Вплив Першої світової війни на кадровий склад греко-католицького духовенства Коломийського деканату (1914–1918). *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія*

«Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал, 2025. № 12 (42). С. 762–775.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-12\(42\)-762-775](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-12(42)-762-775)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/33472/33439>

Ключові слова: Греко-Католицька Церква, Перша світова війна, Російська імперія, Австро-Угорщина, Коломийський деканат ГКЦ, парафіяльне духовенство, репресії, Покуття.

2.2. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Насадження російського православного кліру на канонічній території Станиславівської єпархії Галицької митрополії ГКЦ упродовж Першої світової війни (1914–1918 рр.). *Актуальні питання у сучасній науці* (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал, 2025. № 11 (41). С. 560–575.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11\(41\)-560-575](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11(41)-560-575)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/31761>

Ключові слова: Російська православна церква, Греко-Католицька Церква, Станиславівська єпархія, Перша світова війна, Російська імперія.

2.3. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Ставлення греко-католицького духовенства щодо рішень Брест-Литовського договору. *Вісник науки та освіти* (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»), 2025. № 11. С. 3621–3637.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11\(41\)-3621-3637](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11(41)-3621-3637)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/33096>

Ключові слова: Греко-Католицька Церква, Українська Народна Республіка, Австро-Угорщина, Перша світова війна, Брест-Литовський мирний договір, Андрей Шептицький.

3. Пилипіва Ігоря Васильовича, доктора історичних наук, професора кафедри історії України і методики викладання історії Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

3.1. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Вплив Першої світової війни на кадровий склад греко-католицького духовенства Коломийського деканату (1914–1918). *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал*, 2025. № 12 (42). С. 762–775.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-12\(42\)-762-775](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-12(42)-762-775)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/33472/33439>

Ключові слова: Греко-Католицька Церква, Перша світова війна, Російська імперія, Австро-Угорщина, Коломийський деканат ГКЦ, парафіяльне духовенство, репресії, Покуття.

3.2. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Насадження російського православного кліру на канонічній території Станиславівської єпархії Галицької митрополії ГКЦ упродовж Першої світової війни (1914–1918 рр.). *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал*, 2025. № 11 (41). С. 560–575.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11\(41\)-560-575](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11(41)-560-575)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/31761>

Ключові слова: Російська православна церква, Греко-Католицька Церква, Станиславівська єпархія, Перша світова війна, Російська імперія.

3.3. Жерноклеєв О., Королько А., Пилипів І. Ставлення греко-католицького духовенства щодо рішень Брест-Литовського договору. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*, 2025. № 11. С. 3621–3637.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11\(41\)-3621-3637](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11(41)-3621-3637)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/33096>

Ключові слова: Греко-Католицька Церква, Українська Народна Республіка, Австро-Угорщина, Перша світова війна, Брест-Литовський мирний договір, Андрей Шептицький.

5.4. Лехнюк Р. Постать митрополита Андрея Шептицького в неопублікованих фрагментах «Споминів з мого життя» Олександра Барвінського. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*, 2023. Вип. 38. С. 244–248.

URL: <https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/materials/ukraina/61-038-ukrayina-kulturna-spadshchyna-natsionalna-svidomist-derzhavnist/?id=851>

Ключові слова: Олександр Барвінський, Андрей Шептицький, Галичина, Греко-Католицька Церква, християнсько-суспільний рух.

Голова фахового семінару
доктор історичних наук,
професор кафедри всесвітньої історії

Мирослав ВОЛОЩУК

Секретар фахового семінару
кандидат історичних наук,
доцент кафедри всесвітньої історії
4 березня 2026 р.

Лілія ЩЕРБІН